Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. postale. - II Gruppo 70 %

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: 34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - tel. 83-177
PODUREDNIŠTVO: 34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - tel. 414646

Polletna naročnina . . . . . L 1.750
Letna naročnina . . . . . L 3.500
Letna inozemstvo . . . . . L 4.500
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXIV. - Štev. 30 (1212) Gorica - četrtek, 27. julija 1972 - Trst Posamezna številka L 80

Kako je s samostojno škofijo v Slovenskem Primorju?

»Kdaj bo Vatikan uredil škofije ob jugoslovansko-italijanski meji?« se sprašuje Primorski dnevnik 29. junija 1972. List je namreč poročal, da je papež Pavel VI. ustanovil redne škofije na Poljskem ob meji Odra-Nisa in s tem priznal poljsko mejo z Nemčijo. Poročilo je zaključil: »Ne moremo reči, da je Vatikan ravnal na enak način tudi po sklenitvi mirovne pogodbe med Italijo in Jugoslavijo, ki je stopila v veljavo že pred več kot 25 leti... Na jugoslovanski strani škofije še niso urejene in so ta področja še vedno v rokah ap. administratorjev.«

Pravna zgradba Cerkve v Slov. Primorju je na kaj trhlih nogah. Ob samem premiku državnih meja se sesuje v nič. Knjiga »Cerkev na Slovenskem« deli slovensko cerkveno pokrajino na trojno upravno področje: na ljubljansko nadškofijo, na mariborsko škofijo ter na »Apostolsko administraturo Slov. Primorja«. Dejansko je res tako, nikakor pa ne pravno.

NEUREJENI CERKVENI POLOŽAJ SLOVENSKEGA PRIMORJA

»Apostolska administratura Slov. Primorja« pravno ne obstaja. Zaman listaš po papeškem uradnem letopisu »Annuario Pontificio«, ne boš je zasledil. V letopisu je samo rečeno, da je škofu dr. Janezu Jenku poverjena uprava onega dela ozemlja goriške in tržaško-koprske škofije, ki je ostalo pod Jugoslavijo, ter slovenskega dela reške škofije (dekanija Ilirska Bistrica-Trnovo). Najvišja cerkvena oblast ni do danes kanonično ustanovila nikakega samostojnega cerkvenega telesa v Slov. Primorju: ne škofije niti ne ap. administrature. Ozemlje Slov. Primorja je cerkvenopravno še vedno del goriške, tržaške in reške škofije. Zgolj cerkvena uprava teh treh okolišev, ki sestavljajo Slov. Primorje, je poverjena eni in isti osebi: dr. Janezu Jenku, naslovnemu škofu akufidskemu.

Izraz »Ap. administratura Slov. Primorja« je zato vsaj dvoumen, če že ne nepravšen: zemljepisno kar dobro označuje ozemlja, ki so poverjena škofu dr. Jenku v upravo, pravno pa je netočen.

Cerkvenopravni položaj Slov. Primorja je zato docela neurejen in skrajno nevaren. Še tisto uro, ko bi, recimo, padla jugoslovansko-italijanska meja — in isto velja za mejo med republikama Hrvatsko in Slovenijo — bi škofje v Gorici, v Trstu in na Reki ponovno prevzeli upravo teh ozemelj, ki so pravno še vedno sestavni del njihovih škofij.

Primorski dnevnik še ugotavlja, da je preteklo že več kot 25 let, odkar je bila sklenjena mirovna pogodba med Italijo in Jugoslavijo, ki je začrtala tudi dokončno mejo med obema državama. Zakaj ni Vatikan uredil zadeve škofij na jugoslovanski strani?

BREZBRIŽNOST JUGOSLOVANSKIH OBLASTI

Problem ustanovitve škofij in samostojnih ap. administratur, zlasti v obmejnih krajih, ni zgolj zadeva Cerkve, temveč tudi države. Tako so poljske državne oblasti stavile kot pogoj za normalizacijo odnosov z Vatikanom ureditev škofij na ozemlju vzdolž meje Odra-Nisa. So li kdaj jugoslovanske oblasti izrazile Sv. sedežu željo, naj se uredi cerkveni položaj v Slov. Primorju? Pa slovenska vlada v Ljubljani ter civilne oblasti v Kopru in v Novi Gorici?

Pa še problem dokončne meje! Meja, ki je bila začrtana v mirovni pogodbi med Italijo in Jugoslavijo — trenutno se ne dotikamo problemov nekdanjega Svobodnega tržaškega ozemlja, ki so sicer prav tako že rešeni — je dokončna, ker je bila obojestransko sprejeta. Razmejitev od tromeje pri Trbižu pa do Štivana pri Devinu je dokončna, nesporna in jasna; odprt pa je še vedno problem nekaterih neznatnih popravkov, ki pa sploh ne pridejo v poštev pri razmejitvi cerkvenih področij.

Prav zaradi teh malenkostnih popravkov, ponekod gre za nekaj metrov površine, se je dopustilo, da ob blokih visijo napisi: »Confine provvisorio - začasna meja«! Gre za težko, psihološko napako. Izraz »začasna meja« zavaja v zmoto ljudi, časopise, javno mnenje, kar ni ostalo samo zunaj vatikanskih zidov. Znano pa je, in to se je izkazalo tudi ob priznanju novih poljskih škofij, da Vatikan ustanavlja obmejne škofije samo tedaj, ko so na osnovi mednarodnega prava med zainteresiranimi državami urejene državne meje.

Ko je Stane Kolman, poslanik in opolnomočeni minister SFR Jugoslavije pri Sv. sedežu, dne 28. februarja 1972 izročil papežu Pavlu VI. poverilna pisma, mu je ta rekel: »Vi veste, da so mi jugoslovanski narodi zelo dragi... Ne dvomim, gospod poslanik, da bo vaše poslanstvo pomagalo ustvariti vedno plodnejše odnose, ki bodo koristni za Jugoslavijo in za katoliško Cerkev.« Kaj če ni v božjih načrtih prav ustanovitev ap. administrature v Slov. Primorju ena vrhunskih nalog poslanstva, ki ga ima pri Sv. sedežu poslanik dr. Kolman, doma s Pivke in torej primorski rojak? Če kdo, bi se moral on zavzeti za dokončno ureditev ap. administrature, kateri tudi sam pripada.

Zadeva ustanovitve ap. administrature Slov. Primorja ni zgolj zadeva koprskega škofa dr. Jenka ali njegove duhovščine, temveč zadeva vsega slovenskega ljudstva, in seveda tudi slovenske vlade v Ljubljani. Vsem je pač jasno, kolikega pomena je stalna in trdna ureditev cerkvenega položaja v Slov. Primorju za slovenski narod, pa tudi za mednarodno priznanje jugoslovanske državne stvarnosti.

JURIJ B.

Samo en reden škof na Češkem

V juniju sta katoličane na Češkem in Slovaškem težko prizadeli smrti kar dveh njihovih škofov. V Budjejovicah je umrl škof Josef Hlouch, star 70 let, v Rožnavi na Slovaškem pa Robert Pobožny, ki je dočakal 83 let. Tako je v češkoslovaški republiki le še en reden katoliški škof. Je to Štefan Trochta, star 68 let, ki živi v Litomericah na Češkem. V Pragi upravlja nadškofijo naslovni škof František Tomašek. Brez škofov sta škofiji Olomuc in Brno na Moravskem, prav tako vse škofije na Slovaškem. Grškokatoliški pomožni škof Vasil Hopko iz Prešova na Slovaškem je bolan.

Ker na Slovaškem ni nobenega škofa več, je letošnje slovaške novomašnike posvetil namesto umrlega škofa Hloucha litomeriški škof Štefan Trochta. Posvečenje se je izvršilo v bratislavski stolnici 18. junija. Posvečenih je bilo 30 novomašnikov. Med njimi so bili tudi taki, ki so morali po maturi zaradi preganjanja opustiti misel na duhovništvo, pa so izrabili čas »praške pomladi« pod Dubčekom in se vpisali v bogoslovje. To je tudi razlog, da je bilo letos sorazmerno dosti novomašnikov. V naslednjih letnikih je bogoslovcev mnogo manj, ker spet državne oblasti le redkim dajejo dovoljenje za vstop, v nobeno semenišče pa ne smejo sprejemati novih kandidatov za duhovnike vzhodnega obreda. Državne oblasti bi namreč rade vernike vzhodno katoliške Cerkve prisilile, da se vključijo v pravoslavje.

Škofije brez škofov sedaj upravljajo kapitularni vikarji, ki jih je kar vlada postavila in so zato seveda do režima hlapčevsko uslužni. Jasno je, da Sv. sedež iz dušnopastirskih razlogov na taka imenovanja ne more pristati, saj pomenijo izrazito vmešavanje državnih oblasti v čisto notranje področje Cerkve.

Msgr. Giovanni Chelli, ki vzdržuje s strani Vatikana stik z vzhodno-komunističnimi režimi, je v Pragi že ponovno načel vprašanje imenovanja rednih škofov. Zadnjič se je to zgodilo ob pogrebu slovaškega škofa Pobožnyja. Oglasil se je pri vodji ministrskega oddelka za verske zadeve Karlu Hruzi, pa ni ničesar dosegel. Komunistična vlada na Češkoslovaškem si želi za škofe ljudi, ki jih Vatikan v vesti ne more sprejeti.

Ko so prišli kardinali voščit sv. očetu ob devetletnici njegove papeške izvolitve, jim je Pavel VI. dejal, da želi Cerkev ljudem služiti in lojalno sodelovati z oblastmi, ne more pa sprejeti neprimernih pogojev. Vsi so razumeli, da so se njegove besede nanašale na razmere na Češkoslovaškem. Kakor stvari sedaj stojijo, v bližnji bodočnosti ni pričakovati imenovanja novih škofov.

Novi ekumenski patriarh pravoslavnih Cerkva Demetrij I., ki je bil izvoljen z veliko večino glasov 16. jul. v Carigradu

Rusko-egiptovski odnosi na preizkušnji

Odločitev egiptovskega predsednika Anwarja el Sadata, naj Sovjeti takoj odpokličejo domov vse svoje vojaške svetovalce — in teh je bilo nad 20.000 mož — je spet postavila v ospredje Bližnji Vzhod z njegovimi nerazčiščenimi in nerešenimi problemi.

NENADNA OHLADITEV

Komaj 16 mesecev je minilo, kar je Egipt podpisal pogodbo o sovjetsko-egiptovskem prijateljstvu, pa so že morali Rusi pobrati šila in kopita. Pogodba, ki je imela značaj stalnosti, je nenadoma postala kos nerabnega papirja. In vendar se je še pred kratkim zdelo, da je pogodba realen izraz egiptovskih in sovjetskih interesov.

Egipt je potreboval novega orožja, Sovjetska zveza pa se je želela še bolj utrditi na sredozemskem prostoru. Bilo je leta 1970, ko je zdaj že pokojni vodja Egipta Naser naskrivaj obiskal Moskvo. Dva meseca po tem obisku so prišle v deželo ob Nilu prve rakete zemljazrak. Z njimi so prišli seveda tudi tehniki za njih upravljanje. Raketam so sledila najboljša letala Mig 23, ki prekašajo ameriške Phantome. Z letali so prišli naravno piloti. In potem so začeli prihajati še razni vojaški svetovalci, ki naj bi usposobili egiptovsko vojsko.

Sedaj pa so morali vsi v teku nekaj dni oditi. Sadat je dejal, »da so izvršili svoje poslanstvo in da niso več potrebni«. Kaj je botrovalo tej odločitvi, ki je v svetovni javnosti povzročila toliko pozornosti?

Brez dvoma zamera. Še pred kratkim je bil egiptovski ministrski predsednik Sidki v Moskvi. Zahteval je novo orožje. Toda v Moskvi je našel malo posluha za te zahteve. Voditelji v Kremlju so se na srečanju z Nixonom obvezali, da ne bodo dajali Egiptu novega orožja. Zdi se, da so obljubo vzeli zares. Egiptovski državniki so odkrili, da je Sovjetski zvezi še največ na tem, da ostane vse pri starem: niti mir niti vojna.

Potem je v ozadju libijski predsednik El Gedafi. Ta je naravnost obseden od nasprotovanja Sovjetski zvezi. In Egipt prejema od Libije letno 30 milijard lir podpore.

Končno je bilo tudi javno mnenje v Egiptu vedno bolj nenaklonjeno sovjetski vojaški prisotnosti. Ko je bil lani obsojen bivši Naserjev sodelavec El Sabri zaradi svojega filosovjetskega zadržanja, je javno mnenje Sabrija obsodilo kot izdajalca Egipta; in ko je 18. februarja letos sovjetski maršal Grečko zahteval ob svojem obisku v Kairu, naj Sadat odstrani obrambnega ministra generala Sadeka in direktorja lista »Al Ahram« Heykala, češ da sta protisovjetsko nastrojena, ga Sadat ni hotel poslušati. Še več! Ko je pred letom dni general Nimeiri s pomočjo libijskega predsednika Gedafija v krvi zatrl poizkus komunistov, da pridejo na oblast v Sudanu, je Sadat preganjanje komunistov z vsem srcem odobril.

SOVJETSKA REAKCIJA

Sovjetski vodniki so nenavadno pohlevno sprejeli Sadatov udarec. Prepričani so, da jih bodo Egipčani še vedno potrebovali. In v tem imajo prav. V egiptovsko gospodarstvo so vložili sedem milijard dolarjev. Znova so opremili popolnoma poraženo egiptovsko armado. Egipčanom so zgradili namakalni jez na reki Nil pri Asuanu. Nadomestne dele pri orožju more nuditi le Sovjetska zveza, ker je orožje sovjetskega izvora.

Skratka: Sovjetska zveza ima še vedno dovolj možnosti, da vpliva na Egipt in izvaja nanj svoj pritisk. Seveda to ne more zanikati dejstva, da je prišlo do ohladitve v medsebojnih odnosih. Težko je reči, če bo ostalo pri tem, kar se je zgodilo, ali pa bo prišlo do novih zapletov in reakcij.

Arabski svet je nepreračunljiv. Zapadne države so to že ponovno doživele in so zato do arabskih držav postale previdne, Sovjetska zveza pa je bila do sedaj z njimi brez pravih izkušenj. Njena politika se je zdela včasih naivna; z Arabci so se razgovarjali kot da bi imeli pred seboj zapadnjake. V bodoče bodo gotovo bolj oprezni.

NEGOTOVOST V IZRAELU

Odmev v Izraelu na Sadatovo odločitev ostaja slej ko prej zadržan.

Prva reakcija je bil občutek olajšanja. Težko si je misliti, da bi Egipčani še mislili na vojni spopad, če nimajo več opore v Sovjetski zvezi. Ni se sedaj tudi več bati sovjetsko-ameriškega spopada na tem področju, kajti vse kaže, da se bodo po Nixonovem obisku v Moskvi Sovjeti držali sprejetih obveznosti.

Vendarle obstaja neki dvom in neki strah. Izkazalo se je, da so bili prav Rusi tisti, ki so ves čas mirili Egipt, da se ni znova zapletel v vojno izčrpavanja z Izraelom. Sedaj, ko tega sovjetskega pritiska ni več, lahko pride v Egiptu do veljave vojaško krilo, ki vojno z Izraelom zahteva, češ da samo vojna lahko Izraelce prisili k popuščanju.

Potem pa se boji Izrael tudi političnih posledic Sadatovega koraka. Ne bo odhod sovjetskih vojaških svetovalcev povzročil zbližanja med Kairom in Washingtonom? Kaj če ne bo Sev. Amerika v nameri, da si pribori izgubljeni položaj na Bližnjem Vzhodu in opogumi Sadata, naj nadaljuje pričeto pot, začela pritiskati na Jude, naj bodo do Egipta bolj popustljivi?

Odhod sovjetskih svetovalcev pomeni za Izraelce veliko zadrego. Vsa njihova politika je bila do sedaj zgrajena na sovjetski prisotnosti v Egiptu. Nanjo so se sklicevali, ko se niso hoteli umakniti z zasedenih ozemelj; nanjo so se opirali, ko so od Sev. Amerike zahtevali novo orožje. In kaj sedaj, ko se je zrušil eden od stebrov, na katerih je zrastla njih politična in vojaška strategija?

Zato Izrael molči. Zaenkrat molči tudi Washington. Moskva dela vesel obraz h klofuti, ki jo je prejela. Egipt skuša z naknadnimi izjavami omiliti Sadatovo odločitev. Očividno je nastal trenutek preverjanja. In v tem imajo Izraelci prav, če trdijo: »Sadatova odločitev je lahko izraz modrosti, lahko pa tudi izraz nepremišljenosti in želje po dokončnem spopadu.« Zato ne ostane drugega kot čakati, kaj bodo prinesli prihodnji tedni.

»Za globalno zaščito Slovencev v Italiji«

Tako se imenuje brošura, ki jo je pred kratkim izdalo Založništvo tržaškega tiska. V njej so zbrana besedila vseh doslej predloženih osnutkov za zaščito slovenske narodne skupnosti v Italiji. Gre za osnutke KPI, PSIUP, PSI, Slovenske skupnosti in SDZ iz Gorice ter SKGZ. Dodano je tudi skupno pismo ministrskemu predsedniku Colombu iz lanskega decembra.

Knjižica bo koristen in praktičen priročnik vsem slovenskim kulturnim in političnim delavcem, ki morajo poznati osnovne zahteve v zvezi z našo zaščito. Pripravlja se tudi italijanski prevod brošure. V kratkem bo knjižica naprodaj v slovenskih knjigarnah po 500 lir izvod.

Srečanje pri Sv. Križu in pri Sv. Emi

Jutro 6. julija je bilo polno sonca. Še smo na Dunaju. Nekoliko se v njem že spoznamo, saj smo ga prejšnji dan prevozili v vseh smereh.

To jutro pa vsi avtobusi zavijajo proti jugu. Navodilo je jasno: najti je treba Tržaško cesto ob Južnem kolodvoru, se peljati po njej do odcepa v mesto Mödling in nato zaviti v Dunajski gozd.

Dunajski gozd je vreden imena gozd. Kdor še ni bil v njem, si težko predstavlja njegovo razsežnost, njegovo nedotaknjenost in njegovo raznolikost. Mogočna drevesa, sivo skalovje in ozke doline z žuborečimi potoki mu dajejo pravljični izraz.

Vozimo se po »Sveti cesti«, to je cesti, po kateri se nekdaj Dunajčani hodili na božjo pot v Marijino Celje. Seveda je sedaj prekrita z asfaltom, ozka pa še vedno, kajti marsikje vodi skozi soteske.

Nato se ob sotočju dveh potokov, Sattel in Dornbacha odpre očarljiva dolina s samostanom Sv. Križa-Heiligen Kreuz. V njem že od leta 1133, ko je bil samostan ustanovljen, delujejo beli menihi-cistercijanci. Tri leta nato so prišli tudi v naše kraje in ustanovili svoj samostan v Stični.

Minilo je komaj 35 let od ustanovitve reda (ustanovil ga je leta 1098 na Francoskem sv. Robert v kraju Citeaux) in že so se pojavili cistercijanci v Avstriji. Ko je spoznal mejni grof Leopold III. Sveti iz rodu Bamberžanov veliki pomen novega reda za versko in prosvetno preroditev prebivalstva, je na predlog svojega sina Otona, kasnejšega brižinskega škofa, poklical bele menihe iz burgundske opatije v Morimundu. Kakor vse cistercijanske cerkve, je tudi ta v Sv. Križu posvečena Mariji in sicer Vnebovzeti, opatija pa je dobila ime Sv. Križa, po nemško Heiligen Kreuz.

Bazilika, ki se pne visoko v nebo in jo nosi gozd vitkih stebrov, očara obiskovalca po svoji mogočnosti in preprostosti obenem. V njej hranijo v dragoceni monštranci kos Kristusovega križa. Dragoceno relikvijo je prinesel iz Jeruzalema leta 1182 bamberški nadvojvoda Leopold V. Poklonil mu jo je jeruzalemski kralj iz vrst križarjev, ki so leta 1099 iztrgali mesto Kristusovega trpljenja iz rok mohamedanskih Saracenov.

V tej čudoviti baziliki je bila nato občestvena sv. maša. Vodil jo je župnik iz Sv. Križa pri Trstu Jože Kunčič, o skrivnosti križa v božjem načrtu odrešenja in našega posvečenja je pa zelo lepo govoril g. Stanko Zorko.

Vsi udeleženci so v tej cerkvi občutili skrivnostni dih stoletij, doživljali mir, ki ga nudi življenje, ki se v opatiji razvija iz gesla »Ora et labora« — Moli in delaj! in bili srečni ob prejemu evharističnega Boga.

Po sv. maši se je občestvenost prenesla na dvorišče samostanske stavbe. Ob mizicah pod lipami in kostanji, ob vrčkih piva in ob dunajskih hrenovkah je tekel pogovor in nikomur se ni mudilo nikamor. Vsi smo našli otoček miru, oazo tihote, kotiček zbranosti in pokoja.

* * *

Ni prijeten občutek, ko se iz takega kraja kot je Sv. Križ vrneš v hrup in nemir velemesta kot je Dunaj. Pa je življenje pač tako, da je vse, kar ima predokus nebeškega miru, le kratkotrajno. Še eno popoldne je ostalo našim tržaško-goriškim popotnikom na voljo za ogled mesta in za razne nakupe.

Naslednje jutro je bilo treba zgodaj odriniti. Ob eni popoldne naj bi se vsi spet srečali pri Sv. Emi na Krki. Goričani smo spotoma zavili še v Dunajsko Novo mesto, ki je imelo v času cesarice Marije Terezije slavno vojaško akademijo in je bilo zadnja obrambna črta pred Dunajem zoper turške napade. Mesto je prav prikupno in zlasti v središču vredno ogleda.

Za Dunajskim Novim mestom se je cesta hitro začela vzpenjati proti gorskemu prelazu na Semmeringu. Z dunajske strani je vzpon zelo nagel in strm, proti Štajerski pa zložen. Dež je nekoliko pokvaril vtise, ki jih ima popotnik, če ob lepem vremenu potuje po tej gozdni gorski pokrajini. Onstran prelaza smo kmalu bili spet v mestu Kapfenberg, od koder smo se usmerili prvi dan potovanja proti Marijinemu Celju. Obroč je bil tako sklenjen, nadaljnji del poti pa isti kot prvi dan.

Tudi cerkev na Krki, posvečena Mariji Vnebovzeti in kjer je pokopana sv. Ema, vsakič očara obiskovalca po svoji mogočnosti. V njej smo imeli pobožnost slovesa. G. kanonik celovškega kapitlja — te dni je izpolnil 70 let življenja — prelat Aleš Zechner je na kratko orisal življenjsko pot velike svetnice, ki je duhovna mati krške, sedaj celovške škofije, saj je svoja posestva in samostan na Krki poklonila novi škofiji, ki je bila ustanovljena leta 1072, torej točno pred 900 leti.

To pot je občestveno mašo vodil škofov vikar iz Trsta dr. Lojze Škerl. Še enkrat je zaorila pesem iz 400 grl, sledil je kratek obisk groba sv. Eme, nato pa je bilo treba pohiteti z odhodom, saj je bilo treba še isti večer priti domov.

Ob reki Krki navzgor in preko gorskega sedla se je cesta spustila k Osojskemu jezeru. Bolj ko smo se bližali italijanski meji, bolj jasno je postajalo nebo. Treba je bilo znova ure premakniti naprej. Dan se je umetno podaljšal.

Še za dneva smo prišli do Vidma. V dveh gostiščih, v Diani in pri Morettiju, je bila večerja slovesa. Premnogi bi bili radi slovo čim bolj zadržali, a trezen preudarek je terjal razhod.

* * *

Menimo, da je letošnje skupno tržaško-goriško romanje, povezano z ogledom Dunaja, zelo dobro uspelo. Spet je prišla do izraza naša vzajemnost, smisel za disciplino in vesela družabnost. Vsem, ki so to romanje pripravili in ga izvedli, Bog povrni! Naporov ni bilo malo, pa so se splačali.

Zato že danes vabimo na sledeče skupno romanje v prihodnjem letu. Nekaj se čuje, da je na vrsti Francija: grob sv. Janeza Vianneya v Arsu, kraj prikazovanj Srca Jezusovega v Paray-Le-Monialu, Lisieux z grobom sv. Male Terezike in seveda vedno privlačni Pariz. Kaj se vam zdi?

Vsekakor, hvala za letošnjo udeležbo, sodelovanje, potrpežljivost in vzorno vedenje in na veselo svidenje v letu 1973!

Jože Jurak

Goriška skupina se je ob obisku Dunaja 5. julija dala slikati pred avstrijskim parlamentom ob spomeniku, ki predstavlja zakonodajno in izvršilno oblast

Kaj naj to pomeni?

Ljubljansko Delo od 8. junija t. l. je objavilo članek pod naslovom: »Cerkev se širi«. V njem je hotelo opozoriti, da se verske skupnosti v Sloveniji čedalje bolj ukvarjajo z dejavnostjo, ki »presega ustaljene oblike veroizpovedi«.

Za kaj je pravzaprav šlo?

Ko so se sestali ljubljanski komunisti ali »komite mestne konference ZKS Ljubljana« kot se sami učeno nazivajo, so ugotovili, da »so verske skupnosti razširile svojo dejavnost izza cerkvenega obzidja v raznovrstne družbene dejavnosti« in »četudi so te oblike navidezno (sic!) dobrodelnega značaja, so v resnici pritajena oblika odtegovanja ljudi od socialistične stvarnosti«.

Nadalje so se komunisti razhudili, češ da kjerkoli nastajajo nove soseske, se že istočasno pojavijo verske skupnosti ter zahtevajo zase in za svojo dejavnost prostor, medtem ko ga družbene organizacije ne uspejo dobiti. In še: da hoče Cerkev neopredeljeno šolo.

Končno so zagrozili, da »bo treba posebej pretehtati, do kam sežejo ustavne pravice pri razširjanju cerkvene ideologije in politike (sic!), ker da Cerkev s svojim tiskom izvaja močan vpliv na bralce«.

Potem pa v isti sapi kar naenkrat zatrdijo, da »se tega niso lotili z namenom, da bi uprizorili "križarski pohod" proti vernikom, ki imajo po ustavi (torej le imajo!) pravico do svobodne veroizpovedi«. Obljubljajo, da se bodo k zadevi povrnili jeseni.

* * *

Človeka najbolj zbode, kadar hoče nekdo zlorabljati dobro voljo, prizadevanje in trud nekoga drugega z namenom, da bi sam prikril lastno praznino in otopelost. Dobrodelnost torej odteguje ljudi socialistični stvarnosti; socialistična stvarnost je torej beda in stiska, saj je le v tem primeru dobrodelnost upravičena do svojega imena. Ali ne bi komunisti raje na tihem sklenili: tudi mi bomo z našimi družbenimi organizacijami pomagali revežem, bolnim in ostarelim ter zapuščenim, ki jih je v Sloveniji toliko in nimajo nikakih podpor, tako da so v resnici navezani le na dobra srca. To bi bil pravi odgovor na »cerkveno dejavnost, ki se širi izza cerkvenih zidov«. Toda ne: če oni z vso svojo oblastjo niso zmožni pomagati oz. če so brezbrižni, si verniki ne smejo medsebojno pomagati. Koliko samomorov je v Sloveniji med starimi ljudmi, ki so povsem zapuščeni! Oni jim nočejo pomagati, verniki pa naj bi jim ne smeli. Je v komunistični praksi še kaj človečnosti ali je ni nič več?

Zakaj se morajo na dobrodelnost vernikov spraviti ravno ljubljanski komunisti, je še posebej vprašanje. Znano je, da nikjer v Sloveniji ni toliko špekuliranja, črnih fondov in »neupravičenega bogatenja« kot ravno v Ljubljani. In to prav v vrstah tehnokracije, torej direktorjev in bankirjev, ki so končno vsi člani partije. So že toliko preobjedeni, da nimajo za človeško revščino in bedo prav nič več čuta in spoznanja? Že na ljubljanskem obrobju je te revščine dovolj, da ne govorimo o osiromašeni Dolenjski, o Kozjanskem, o vzhodni Štajerski in Pomurju, kjer je odhajanje v tujino množično.

Komunisti drugod po Sloveniji se proti krščanski dobrodelnosti še niso zagnali. Imajo torej le še nekaj človeškega čuta. Če pa je bil ta napad naročen »od zgoraj«, ker je ravno sedaj v Jugoslaviji v modi iskanje nacionalističnih čarovnic, potem je treba pribiti, naj se čarovnic ne išče tam, kjer jih ni in jih tudi ni treba ustvarjati, če jih ni.

Da dobijo dovoljenje za prostore v novih soseskah le verske skupnosti, pred družbenimi, je grda laž. Samo v Ljubljani je potrebnih 14 novih cerkva, pa niso dovolili graditi niti ene. V Mariboru so dovolili gradnjo sv. Cirila in Metoda, toda za gradbeno dovoljenje so morali verniki še posebej zbrati milijone. Diskriminacija?

In šola? Kako je mogoče trditi, da so v državi vsi ljudje enakopravni ne glede na versko prepričanje? Mar je to enakopravnost, če se mora v šoli verna mladina učiti komunistične ideologije? Mar ni to nasilje nad vestjo vernih, omejevanje svobode veroizpovedi, katero jamči ustava? Mar ni to protislovje med ustavo in komunistično prakso? V skladu z družbenim redom bi bilo, če bi šola vso mladino vzgajala k zdravi pripravljenosti za družbeno (socialno, človečansko ali tudi socialistično) graditev, toda nima pravice po naravnem pravu in tudi ne po jugoslovanski ustavi, prikrito ali naravnost, kakorkoli vsiljevati marksistične ideologije.

Še nedolgo tega je bilo v Sloveniji veliko pripravljenosti za pogovor (dialog) med vernimi in nevernimi, med marksisti in kristjani, da bi iskali skupne možnosti za sodelovanje v boju za splošni blagor vseh. Žal ta pripravljenost na komunistični strani, kot kaže, ni bila iskrena. Se mar komunisti vračajo na nekdanja izhodišča samodrštva in lastne izključnosti? So mogoče to znaki, kot se na Zahodu domneva, da se Jugoslavija vrača v sovjetski tabor?

Črnci v Ameriki

II.

Od svojega prijatelja sem zvedel, da so nekateri bralci »Katoliškega glasa« moj prvi spis o ameriških črncih označili za nestrpnega do črncev. Prosim jih, naj potrpijo, da vse do konca povem. Prvič: nisem še izrazil svojega stališča; drugič pa: pišem le to, kar sem sam doživel in slišal od mnogih Slovencev, največ v Clevelandu, kjer se prav slovenski in črnski problem srečujeta. Želel bi, da si bralci na podlagi objavljenih dejstev sami ustvarijo sodbo.

O rasni diskriminaciji slišimo in beremo v Evropi le to, kako krivični da so belci in kako strašno da trpijo črnci. Zato sem hotel pokazati enkrat tudi drugo stran. Seveda ni vse »črno« le črno, ni vse negativno in bom v naslednjem tudi krivdo belih omenil. Veliko smo v Ameriki govorili o tem in kadar koli sem skušal črnce opravičevati, so mi rekli: »Vi Evropejci seveda lahko tako sodite in govorite, ker ste daleč, toda pridite živet semkaj, pa boste drugače mislili!«

Prijatelj mi je rekel: »Če kdo, smo Slovenci prišli semkaj brez predsodkov do črncev. Življenje tukaj nas je spremenilo. Sedaj imam doma puško, da bi se branil pred njimi.« Izkušeni in preudarni ing. Sodja mi je rekel podobno: »Ko smo Slovenci prišli semkaj, nismo imeli nič proti črncem, še celo simpatizirali smo z njimi, že zato, ker smo sami manjšina in smo večkrat sami doživljali zatiranje. Kdor pa vsak dan izkuša te ameriške "dobrote", potem si samo želi oditi iz Amerike.«

Kje je krivda, da je prišlo do teh žalostnih razmer? Poznati moramo ameriško zgodovino. V 17. in 18. stoletju so vlačili črnce iz Afrike v Južno in Severno Ameriko, da so kot sužnji služili in delali predvsem na plantažah. Suženj pa je človek brez pravic, je kot žival, ki se prodaja in kupuje. Šele leta 1865 je bilo v ZDA odpravljeno suženjstvo. Črnci so postali svobodni, toda bili so neizobraženi, nekultivirani, zato so še naprej opravljali le najnižja dela. Še vedno je bila v veljavi rasna diskriminacija, zapostavljanje, živeli so povsem ločeno od belih, imeli so svoje šole itd.

Le Cerkev je upoštevala enakost in bratstvo, zato so hodili v cerkev in župnijske šole skupaj črni in beli, imela pa je težave z mišljenjem ljudi. Šele pred 15 leti je začela vlada odločen boj proti diskriminaciji in izdala primerne zakone, toda praktično je bilo zlasti v južnih državah ZDA še veliko predsodkov in sovraštva do črncev. Večje upoštevanje so dobili šele med zadnjo vojno, ko je manjkalo delavcev. Uveljavili so se tudi tisti črnci, ki so v obeh svetovnih vojnah, zlasti v zadnji, služili kot vojaki in žrtvovali življenje za skupno državo.

Zaradi zapostavljanja sta se pojavili med črnci dve gibanji: Martin Luther King, protestantski pastor, je hotel doseči popolno enakopravnost na miren način, brez nasilja. (Saj vemo, da je bil Nobelov nagrajenec za mir, pa je bil umorjen kot John Kennedy.) Nasprotno pa hoče ekstremistična organizacija »Black power (Črna moč) in še bolj njena sestra »Black panther« (Črni tiger) doseči ne le enakopravnost, ampak nadvlado z vsemi sredstvi, tudi s silo in revolucijo. Ta neti sovraštvo, organizira štrajke, poboje, požige, četudi bi mnogi črnci radi živeli v miru. Voditelj »Black Panther« organizacije Newton je npr. izjavil na televiziji, torej javno vpričo vseh Amerikancev, da hoče zrušiti obstoječi red, državo in da bodo potem črnci vladali. (Drugod bi ga zaprli kot veleizdajalca, v ZDA pa se mirno sprehaja v svobodi.) Denar (poleg črnske podpore) dobiva predvsem od trgovin, ki morajo plačevati »davek« tej organizaciji, sicer jim grozi bojkot ali požig... Da se z njimi ni šaliti, sem že dovolj opisal.

Gotovo imajo prvi in največji greh belci, ki so stoletja zatirali črne. Ali pa to opravičuje črne, da se hočejo sedaj maščevati nad belimi? Prav pred nekaj dnevi mi je mlad fant očital, da sem proti črncem (bral je članke) in da je že prav, da črnci tako delajo, ker so jih prej beli zatirali.

Vem, da je danes moderno v Evropi, da se navdušijo za vsakega črno-, rumeno- ali rdečekožca, ker da so vsega krivi le beli, toda ali je res prav, da napr. črnec zabode z nožem v hrbet slovensko učiteljico Francko D., ko stopi iz avtobusa in je prišla iz šole, kjer požrtvovalno uči bele in črne otroke, in so ji komaj rešili življenje. Ali da g. ravnatelju Jegliču, medtem ko je na Koroškem na počitnicah, izropajo vso hišo in jo potem še zažgo? Kaj sta ta dva in mnogi drugi zagrešili? Lahko je govoriti tukaj v Evropi živečim: »Prav je tako!«, ko se jim nič ne zgodi. Če bi se pa ti, prijatelj, izselil v Ameriko, si tam s težkim delom prigaral hišo z vso opremo, pa bi ti jo zažgali, ali bi tudi tedaj dejal: "Prav je!"?«

Večji prepad kot med črno in belo kožo je kulturni in socialni prepad. Ni predvsem zato nasprotstvo, ker so črnci črni, ampak je to posebnost ameriških notranjih razmer. V Washingtonu npr. ni tega zapostavljanja, skoro ni razlike med črnimi in belimi v življenju, je bolj sožitje. Četudi je tam 60 % črncev, tam ni bilo pogromov, demonstracij in požigov kot drugod. Bilo bi tudi nerodno, ker je veliko policajev črncev in prav tako večina uradništva. Črnci so se vključili v družbeni razvoj, se niso zaprli sami vase in v »ghetto« kot drugod.

Prav izoliranost v črnskih predelih, v tako imenovanih slumih, ki so republike zase kot newyorški Harlem, kjer ni drugega vpliva kot žalostna tradicija iz žalostne zgodovine, je deloma povzročila ta prepad. To je predvsem drugačen način življenja in mišljenja. Predvsem ni čuta za red in snažnost.

Treba je samo stopiti iz belega v črno naselje, pa takoj opazimo veliko razliko. V Millwaukee npr. so Slovenci ustanovili župnijo s svojo cerkvijo in farnim domom. Ko so pred leti gradili novo cesto, so cerkev podrli in jo postavili zunaj mesta. Škofija je farno dvorano dala na razpolago črncem. V nekaj mesecih so jo tako umazali, razdejali in kar je količkaj vrednega odnesli, da je postala neuporabna. Tudi črnci se niso več zmenili zanjo, še manj bi jo bilo mogoče prodati.

Zanimivo je, da v Braziliji ni nobene rasne diskriminacije. Beli in črni živijo v popolnem miru in enakopravnosti in imajo enak družbeni položaj. Tudi v Afriki, če izvzamemo Južno Afriko in Rodezijo, je kar lepo razmerje. Tam sem potoval pogosto sam po mestih in oddaljenih krajih, pa se mi ni bilo treba nič bati. Nikoli nisem občutil velike razlike med njimi in belci. Celo v državah, kjer so črnci

(Se nadaljuje na str. 3)

BESEDE ŽIVLJENJA

STVARNOST V PRISPODOBAH

»Nebeško kraljestvo je podobno zakladu ... trgovcu ... mreži ...« (Mt 13, 44 - 45 - 47).

Kaj je to »božje kraljestvo«?

Skriti zakladi milosti božje,
trgovanje z biseri krščanskih kreposti,
mreža — človeških usod.

Kristus — umetnik v prispodobah —
nas hoče učiti v prilikah:
iz življenja za življenje.

Večno zveličanje je zaklad,
za katerega se splača vse žrtvovati:
to so nebesa!

Biseri kreposti so tudi več vredni
kot vse druge lažne in bežne dobrine!

Cerkev je božje kraljestvo na zemlji:
božji ribič ljudi
najde v tej mreži dobre in slabe ...

Kakšni smo mi?!

I. Z.

Potreba skupnih slovenskih nastopov

OSVEŠČENJE NA KOROŠKEM

»Slovenske liste pri naslednjih občinskih volitvah« naznanja Naš tednik iz Celovca od 22. junija t. l., potem ko so v nedeljo poprej v Tinjah na Koroškem slovenski občinski odborniki razpravljali o izgledih za samostojno slovensko nastopanje na občinskih volitvah prihodnje leto. V svojih utemeljitvah in izvajanjih o slovenskem nastopanju sta najvidneje izstopala dr. Luka Sienčnik iz Dobrle vasi in podžupan mesta Pliberk ekonomski svètnik Mirko Kumer.

Odločitev slovenskih občinskih odbornikov na Koroškem mora vsak Slovenec, ki sledi svoji vesti, od srca pozdraviti. Tuje stranke se nikoli ne bodo odločilno zavzele za osnovne pravice Slovencev, naj jih Slovenci še toliko volijo. Z njimi je možno samo pogajanje ali sodelovanje na osnovi samostojnega slovenskega nastopanja.

Dr. Luka Sienčnik je pozval vse slovenske ljudi na Koroškem, ne glede na politično prepričanje, naj skupno nastopijo, kajti le tako more manjšina v političnem življenju v deželi nekaj pomeniti. Mirko Kumer pa je dejal, da je sodelovanje z drugimi strankami sicer potrebno, da pa je učinkovito le tedaj, če so Slovenci neodvisni in lahko samostojno sodelujejo.

V Avstriji do sedaj niti Ljudska pa tudi ne Socialistična stranka nista pokazali pripravljenosti, da bi osnovna slovenska vprašanja v celoti reševali. Zakon o dvojezičnih krajevnih tablah v 205 koroških vaseh, ki ga je pravkar sprejela socialistična večina v poslanski zbornici na Dunaju, prihaja sedemnajst let od podpisa avstrijske državne pogodbe, ki to obveznost vsebuje in je povrh vsega še sramotno okrnjen.

Pričakovati je, da bosta obe glavni stranki v Avstriji, oziroma na Koroškem na vse načine začeli spodkopavati odločitev slovenskih odbornikov za samostojen slovenski nastop. To poizkušajo delati najuspešneje tako, da vidnim slovenskim ljudem ponujajo ugodna službena mesta, če pristopijo k eni ali drugi stranki, ali se vsaj vzdržijo borbe za pravice slovenske skupnosti. Tako hromijo na učinkovit način slovensko gibanje, ker napravijo slovenske ljudi odvisne.

Narodni svet koroških Slovencev (NSKS) se nagiba k samostojnemu nastopanju. Druga slovenska politična organizacija, socialistično usmerjena in tradiciji nekdanje OF zvesta Zveza slovenskih organizacij (ZSO) pa vztrajno zagovarja, naj se koroški Slovenci vključijo v socialistično stranko, češ da ne smejo ostati izolirani od avstrijske družbe.

To nikakor ne more držati, saj so koroški Slovenci del avstrijske družbe, ne da bi se morali še posebej vključevati vanjo. Če samostojno nastopajo, postanejo tedaj njen aktivni del. Nasprotno pa: če ne nastopajo, se izolirajo, narodnostno zadušijo in utapljajo. Kje je torej logika?

POGUBNOST VKLJUČEVANJA V NESLOVENSKE STRANKE

Podoben značaj kot na Koroškem ZSO ima na Primorskem Kulturno gospodarska zveza (SKGZ). SGKZ je nekoč tudi podpirala vključevanje slovenskih ljudi v italijanske stranke, ki da so naprednejše od slovenskih. Danes tega ne dela več, vsaj odkrito ne. Toda Primorski dnevnik, glasilo te zveze, daje v svojem poročanju prednost italijanskim »naprednim« strankam. Ko poroča, najprej spregovori o nastopih komunistov, potem socialistov, socialproletarcev, demokristjanov in liberalcev, šele nekoliko pred misovci spregovori tudi o nastopih predstavnikov, izvoljenih na slovenskih listah.

Ljudje od Primorskega dnevnika in v SKGZ hočejo nasproti matični Sloveniji edini predstavljati zamejstvo, edini vzdrževati kulturne in gospodarske stike med zamejstvom in matično domovino ter kot edini predstavniki tudi prejemati pomoč, ki jo matična domovina nudi zamejstvu. Le tako si je mogoče razlagati, zakaj tako vztrajno skušajo v matični domovini prepričati, kako smo vsi drugi zamejci, vključno socialistična Slovenska levica, »proti« Jugoslaviji.

Ne zdi se nam vredno, da bi o tem posebej razpravljali, ker so take namere dovolj prozorne. Že samo dejstvo, kako more nekdo predstavljati zamejsko slovenstvo, ko pa zagovarja vključevanje slovenskih ljudi v italijanske stranke, kjer se potem poitalijančijo, je dovolj zgovorno. Kam je le izginil slovenski delavski razred v Trstu, okoli petdeset tisoč slovenskih ljudi?

Proti italijanskim, tudi »naprednim« strankam nimamo nič. Vsakdo je svoboden politično delovati in postavljati svoj program. Toda ne moremo se po dosedanjih izkušnjah odpovedati lastnemu nastopanju in prepustiti slovenske ljudi »naprednim« ali nenaprednim italijanskim strankam. Z njimi lahko sodelujemo tudi na samostojni osnovi, če pokažejo pripravljenost in razumevanje.

Če pa smo proti raznim oblikam diskriminacije vernih in nekomunističnih ljudi v Sloveniji ali Jugoslaviji, to kvečjemu pomeni, da je naše stališče do matične domovine in družbe prej pozitivno in dobronamerno kot razdiralno.

Ljubljana danes vsaj uradno nima ničesar proti samostojnemu nastopanju slovenskih ljudi v zamejstvu. Po izjavah njenih predstavnikov je to stvar zamejskih ljudi samih. Toda ali je samostojno slovensko nastopanje v zamejstvu tudi Beogradu po volji? Zdi se, da si ne želi, da bi Slovenci samostojno nastopali tam, kjer njih nastopa ne more kontrolirati. Kako naj si le razložimo brezbrižno zadržanje beograjske vlade do mednarodnih sporazumov, ki zagotavljajo Slovencem v zamejstvu vse pravice in katere je ona podpisala, kot sta avstrijska državna pogodba in Londonski sporazum?

I. S.

Gorska kolonija v Ovaru

Vas Ovaro leži ob cesti, ki pelje iz Tolmeča v Sappado, ima približno tisoč prebivalcev, je sedež občine ter ima svojo osnovno in srednjo šolo. Vas obdajajo ne previsoki hribi, pokriti z zelenimi gozdovi in senožetmi. Na gričku ob cerkvi stoji velika rumena stavba, kjer je nastanjena kolonija Vincencijeve konference iz Trsta. V koloniji je 61 dečkov s Tržaškega in 24 dečkov z Goriškega. Tako so tu zbrani pod isto streho Tržačani in Goričani.

Dečki so prispeli v Ovaro 4. tega meseca in bodo odšli na svoje domove v petek 28. julija. Koloniji načeluje ravnatelj prof. Aldo Štefančič, kateremu pomaga pet voditeljic, za lačne želodčke pa skrbi ekonom učitelj Dominik Hvalič in požrtvovalne kuharice.

Dečki se v koloniji počutijo prav dobro, čeprav je prve dni padla tudi kaka solza. Vsak dan delajo krajše sprehode v okolico Ovara, kjer se naužijejo naravnih lepot in svežega zraka. Imajo tudi svoje nogometno moštvo, ki se je na občinskem igrišču že nekajkrat pomerilo z moštvi drugih kolonij. Igrajo pa tudi odbojko in druge igre. Večkrat zapojejo lepe slovenske pesmi, da se razlega po celi vasi, ki je prijazno sprejela tudi slovenske otroke. Zraven kolonije pa je kino dvorana, v katero dečki prav radi stopijo in se zabavajo z raznimi »Zoroti, Stanlijem, Oliverjem« in drugimi.

Nekajkrat pa so se dečki odpravili tudi na celodnevne izlete in kuhali kosilo na prostem. Zadnja dva taka izleta sta bila na planino Arvenis, kjer so fantje pripravili kosilo v koči pastirjev ter se pogostili tudi s krajevnim kravjim mlekom, skuto in sirom. V petek pa jih je avtobus zapeljal v 25 km oddaljeno dolino Pesaris, od koder so se najboljši »hribolazci« povzpeli do koče »De Gasperi«, ki stoji kakih 1600 metrov visoko pod vrhom »Del Camoscio«. Če vreme ne bo tako muhasto, saj imamo skoraj vsak dan kakšno ploho dežja, se bodo fantje podali še do sedla »Volaia«, kjer teče meja med Italijo in Avstrijo. Zadnji dan pred odhodom pa je na programu že tradicionalni ples, s katerim se bodo dečki poslovili od tega prelepega kraja, kjer so preživeli res lepih 25 dni počitnic. Tako bodo napolnjeni z novimi silami in odpočiti odšli domov, kjer bodo nadaljevali še preostali del počitnic.

V petek 28. julija bodo torej dečki odpotovali z avtobusi proti svojim domovom, tako da bodo v Trstu (pri železniški postaji) ob 12^{h}, v Gorici pa po 11. uri. V soboto 29. julija proti večeru pa bodo dospele v kolonijo deklice, ki bodo v Ovaru nadaljnjih 25 dni.

S TRŽAŠKEGA

Tržaška delegacija v Rimu

Minuli teden se je mudila v Rimu delegacija vidnih javnih predstavnikov, ki so jo sestavljali župan inž. Spaccini, predsednik pristaniške ustanove dr. Franzil ter deželna odbornika Dulci in Stopper. Odgovornim funkcionarjem na raznih ministrstvih so predočili gospodarske težave Trsta ter predložili zahtevo za premostitev sedanjega gospodarskega zastoja. Zahtevali so predvsem preureditev državnega ladjevja, naročila za arzenal »Sv. Marko« in razne druge ukrepe v korist pristanišča.

Ob vrnitvi v Trst je župan inž. Spaccini dejal, da so nekaj konkretnega dosegli (zaposlitev pristaniških delavcev v dveh izmenah), glede ostalih problemov pa so dobili pozitivna zagotovila. Zato bo po njegovem potrebno nadaljevati tudi z odločnimi prizadevanji z namenom, da se doseže spoštovanje že sprejetih obvez in zagotovil.

Trpljenje živine na proseški postaji

Veliko zgražanja med tukajšnjo javnostjo je povzročilo nerazumljivo ravnanje z živino na železniški postaji na Proseku, kamor prihajajo železniški tovori z živino iz vseh vzhodnih dežel. Ko so pred kratkim italijanske oblasti v večji meri sprostile uvoz goveda iz tujine, so na proseško postajo začeli prihajati številni vagoni z živo živino. Ker potekajo carinske in druge formalnosti počasno, živina predolgo ostaja zaprta v vagonih, kar je bilo v teh vročih julijskih dnevih le preveč. Mnogo glav živine je že poginilo zaradi vročine.

O tem hudem trpljenju živine so že obširno poročali številni časopisi. Protestirali so ljubitelji živali pa tudi drugi ljudje, ki se jim živina smili. Vložena je bila celo prijava sodnim oblastem, da se ugotovijo morebitne odgovornosti za tako nečloveško ravnanje z živalmi.

KRATKE NOVICE

Jugoslovanski škofje povabljeni v Melbourne

Prihodnje leto bo v Melbournu v Avstraliji od 17. do 25. februarja (tam je tedaj poletje) svetovni evharistični kongres. Zadnji te vrste kongresov je bil leta 1968 v mestu Bogotá v Kolumbiji. Vodstvo kongresa v Melbournu je na kongres povabilo tudi jugoslovanske škofe. Oskrbo bodo imeli brezplačno, le vožnjo naj bi si plačali sami.

Nov svetniški kandidat

Nemški škofje so papeškemu nunciju v Zahodni Nemčiji msgr. Bafileju izročili zapisnik o končanem škofijskem postopku za razglasitev blaženim berlinskega prošta Bernharda Lichtenberga. Tega duhovnika so namreč hitlerjanci umorili leta 1943 v zloglasnem taborišču Dachauu.

Odgovornost avtomobilistov

Pariški kardinal Marty je izdal posebno pastirsko pismo, ki govori o odgovornosti avtomobilistov. Avtomobil, pravi kardinal, mora biti v službi človeku, ne pa v njegovo škodo in pogubo. Kardinal v svojem pismu omenja, zakaj pride večkrat do hudih prometnih nesreč. Zaradi tega svari in prosi avtomobiliste, naj bodo previdni in naj ostanejo sodelavci Boga, ki je Stvarnik in početnik življenja.

Črnci v Ameriki

(Nadaljevanje s str. 2)

živeli v evropskih kolonijah in so si s krvjo priborili svobodo, je sedaj mirno sožitje. Vse to dokazuje, da je črnski problem predvsem severnoameriški, da ga ne smemo posplošiti na vse črnce kakor tudi ne smemo zaradi zločinstva nekaterih obsojati vseh črncev. Saj je zanimivo, da črnski izobraženci sami bežijo iz črnskih predelov drugam.

Rasno vprašanje bi se najlepše rešilo, če bi se črnci in beli med seboj poročali in bi nastal nov, mešan rod. Toda tega mešanja na splošno nočejo ne črni ne beli.

Poleg tega, da se črnci bolj množijo kot belci, pa prihajajo brez dovoljenja v ZDA mnogi Portoričani in mešanci podobne vrste. Kako čuden je razvoj, pove dejstvo, da se je v zadnjih desetih letih izselilo iz središča New Yorka milijon belih in so ta mesta takoj zasedli črnci. In tak razvoj je tudi v drugih velemestih.

Življenjski način belih, ki hoče predvsem lastno udobnost brez žrtev in zato uporablja kontrolo rojstev, razne »pilole« za preprečevanje rojstev, pa nujno vodi v to, da bo razmerje belih do črnih vedno slabše, da bodo črnci enkrat prišli v večino in bodo zavladali nad belimi. Morda pride tedaj šele prava kazen za belce... Razvoj bo še zanimiv in beli Amerikanci zato s strahom gledajo v bodočnost.

Vinko Zaletel

Vprašujete Odgovarjamo

O novih pokojninah

V časopisih smo brali že marsikaj o novih poviških pokojnin v Italiji. Vendar nam starim upokojencem še zmeraj veliko stvari ni dovolj jasnih. Ali bi nam mogli kratko in jasno razložiti, kako in kaj je s temi poviški?

Upokojenka iz Gorice

Andreottijeva vlada je že pred volitvami sklenila, da bo povišala pokojnine socialnega skrbstva (Previdenza sociale) in sicer zato, ker se je življenje zelo podražilo. Poviški obsegajo naslednje kategorije upokojencev:

1. *Socialni upokojenci* z najnižjimi pokojninami (hišne pomočnice, upokojeni delavci in slični). Tisti, ki še nimajo 65 let, bodo dobivali od 1. julija dalje 30.000 lir na mesec; stari nad 65 let pa 32.000 lir na mesec. (Prej 25.250 oziroma 27.450).

2. *Socialni oskrbovanci*, to je taki, ki nimajo nobene pokojnine in so v težkih razmerah. Tem se je pokojnina zvišala ob 12 na 18 tisoč lir mesečno.

3. *Samostojni delavci* (kmetje, obrtniki, idr.). Ti so do sedaj dobivali 19.750 lir na mesec, od 1. julija dalje pa bodo dobivali 24.000 lir na mesec.

4. *Ostali upokojenci INPS*, to je taki, ki dobivajo višjo penzijo kot so minimalne zgoraj naštete pokojnine. Za te upokojence so določeni poviški z ozirom na leto, ko so stopili v penzijo, po sledeči lestvici: pred letom 1952 povišek 40 %; 1952 38 %. In tako naprej, vsako leto 2 % nižji povišek do leta 1967, ko doseže povišek 8 %.

Vsi ti poviški so že gotova stvar. Vendar mora zakonski dekret odobriti še parlament, ta pa bo skušal kvečjemu pokojnine zvišati in ne znižati. Kajti mnogim, zlasti sindikatom, se zdijo tudi nove pokojnine še zmeraj prenizke. Socialno skrbstvo je pa dalo vedeti, da novih povišanih pokojnin ne bodo mogli začeti izplačevati že v septembru, češ da so sedaj poletne počitnice in da je s preračunavanjem novih pokojnin veliko dela. Zato bodo nove povišane pokojnine začeli izplačevati šele v novembru, seveda z zaostanki od 1. julija.

★

SLOVENSKA TELEVIZIJA

Spored od 30. julija do 5. avgusta 1972

Nedelja: 9.40 Po domače z ansamblom Janeza Jeršinovca in Planšarji. 11.00 Otroška matineja. 11.50 Mestece Peyton. 18.20 Osedlaj veter - ameriški film. 20.30 Ko nisem bil več vojak.

Ponedeljek: 18.30 Kremenčkovi. 20.35 F. N. Raug: Izobčenec - kanadska TV drama.

Torek: 18.30 Medvedov godrnjavček. 18.50 Gostje Slovenske popevke 72. 19.20 Omiš - oddaja iz cikla Karavana. 20.35 Oči brez obraza - franc. film. 22.05 Nokturno.

Sreda: 16.20 Kajaško tekmovanje. 18.30 Sebastijan in Mary Morgane. 19.00 S kamero po svetu: Danska. 19.30 Naši operni pevci: Vilma Bukovčeva. 20.35 N. Erdman: Samomorilec. 21.40 De Gaulle - človek 18. junija. 22.20 Filmski festival v Pulju.

Četrtek: 19.00 Boj za obstanek. 19.25 Jugoslovanska mesta: Niš. 20.35 Vidocq (človek s sto imeni). 21.25 Osem tisoč let kulture na jugoslovanskih tleh. 22.00 Voluni, agenti, vojaki.

Petek: 18.30 Veseli tobogan: Ljubljana. 19.00 Mestece Peyton. 20.35 Zadnja priča - poljski film. 22.05 Zabava vas Ton Jones.

Sobota: 17.40 Kmečka ohcet: Dekliščina. 18.25 Dva barvna filma. 19.20 Usodno nebo. 20.30 Zlata roža Portoroža. 21.30 Na poti k zvezdam. 21.55 Moj prijatelj Toni.

MARKO KREMŽAR (16)

SIVI DNEVI

Vodnik, moj najstarejši borec, je pristopil in pomenljivo pokazal z brzostrelko: »Naj?«

Odkimal sem. Dal sem besedo...

Sonce je krepko pripekalo, ko se je ženska spet zganila. Ni več kopala. Pričela je pobirati kamenje, ki je ležalo raztreseno po pašniku, vse okrog in krog sebe, kolikor je pač mogla doseči, ne da bi pustila mino. Premaknila je ni.

Videli smo, kako je pričela polagati kamenje na črno ploskev.

»Če se ji posreči, jo poderem...« se je oglasil nekdo.

Naredil sem se, da nisem slišal. Spoznal sem, da v nobenem primeru nisem imel prav. Nisem imel pravice do njene svobode — pa tudi smrtnega strahu ji ne bi smel podaljševati. Usmiljenje! Ne, to ni bilo usmiljenje. Usmiljenje je krepost in ta ni polovičarska. Pravica? Ne. Pravica ne hodi po ovinkih. Slabost, polovičarstvo je bilo. Nisem si upal prepustiti sodbe Bogu, pa tudi sam se je nisem upal izreči.

In tako sem moral gledati tisti prepoteni obraz, ko se je oziral po vedno redkejšem kamenju. Vedno dalj je segala, vedno dalj, vedno dalj...

Po moji sodbi ni moglo več manjkati dosti, da bi bili mini zadosti obteženi; morda le še kamen ali dva... in potem?

Prav po ta kamen je segla zdaj. Plazila se je, stegovala roko, ne da bi prsti druge roke popustili smrtonosni kolač. Ni ga dosegla. Z rokavom si je obrisala potno čelo, potem pa poizkusila z nogo.

Z desnico je slonela na mini, klečala na enem kolenu in skušala z levo nogo doseči kamen. Otipala ga je s prsti in previdno majala. Odluščila ga je od tal, bližala, bližala... Segla je z roko ponj in morda za hip izgubila ravnotežje. Tresk nas je oglušil in kamenje je žvižgalo okoli nas.

Pustil sem dva fanta, naj pokopljeta ostanke. Še isti dan sem prosil za premestitev v udarni bataljon. Premestitev je prišla, a spomin je ostal.

* * *

»Ne vidim vzroka za očitke, Aleš,« je živahno posegel gospod Ciril, še predno je stotnikov glas povsem zamrl. »V bistvu niste mogli ničesar spremeniti, razen, seveda... če ne bi bilo mogoče najti kako drugo rešitev... recimo zapor... ali kaj podobnega. Smrtna kazen in za žensko... seveda...«

»Ne gre za to!« se je nejevoljno obregnil Aleš. »Smrt je zaslužila, a ne take.«

»Kakšno pa? Mar mislite, da je več vrst smrti? Ha! Vprašanje je le življenje ali smrt. Tudi jaz ne vidim problema,« je malomarno oporekel iz teme Srečov glas.

»Srečo, zdaj si pa ti tisti, ki nočeš razumeti.« Iz Filipovega glasu ni bilo mogoče razbrati, kaj misli o stotnikovi zgodbi.

»Razumem, kaj ne bi! Smrt mu leži na vesti, pa se hoče prepričati, da je težava — recimo v pridevniku, da ne bi videli, kako ga žuli samostalnik.«

»Po tvoje naj bi dali babnici še zlato kolajno, ali ne — tepec!«

»Vi mene ne boste...«

Starešina in kaplan sta mirila. Razburjene besede je prevladal duhovnikov pomirjevalni: »No, no, no, mir, sotrpini. Mir.«

»Srečo, ti si pozabil, da more biti med smrtjo in smrtjo neskončna razlika. Smrt grešnika in smrt...«

»To nima s stvarjo nič skupnega!« sta si bila edina oba nasprotnika. »Gre za način smrti, ne za vprašanje duše.«

»Pa je vendar vprašanje duše važnejše, ali bolje edino važno. Nekaj sekund čakanja na smrt, posebno če ni zlonamerno... Seveda hudo je, Bog se nas usmili, če nas doleti, a v bistvu to vprašanja ne izpremeni. Nasprotno, možnost kesanja je večja... in to je konec koncev edina resnična razlika med smrtjo. Odgovornost za to je edina, ki more človeka upravičeno spraviti iz ravnovesja. Pred to, večno odgovornostjo — ni izgovora. V vajinih primerih gre le za več ali manj teoretično razpravljanje.«

»Ah, dajte no, dajte. Kje le vidite teorijo? Če bi se vživeli v moj položaj, ne bi tako govorili...«

»Prav zato, ker sem se vanj vživel, Aleš, ti to pravim. Ti neprestano vrtaš... glodaš dan za dnem isto misel... pozabljaš na okoliščine in ustvarjaš krivdo... Poslušaj, zdaj ti bom jaz povedal zgodbo. Spoznal boš, da tvoje in Srečove težave izvirajo le iz vajinih razbolelih živcev in da niso tako strašne, tako dokončne, če jih primerjaš s tem, kar boš slišal zdaj.«

Potopil je obraz v dlani. Pripovedoval je zgodbo o človeku, ki se je obotavljal...

ZGODBA O ČLOVEKU, KI SE JE OBOTAVLJAL

Nisem se vtikal v politiko in dolgo sem bil prepričan, da me bo to varovalo pred rdečimi.

Sobratje so se umaknili iz oddaljenih fará v Ljubljano, ali kam drugam na varno, pa so končno prepričali tudi mene, da bo bolje, če se pomaknem s hribov v dolino. Dolgo sem okleval, dokler niso neke noči zaklali mojega prijatelja, ki je kaplanoval uro hoda daleč od naše fare. Vabili so me sicer v trg, pa tako daleč nisem maral. Ustavil sem se pri podružnici, kjer je bila postojanka.

(se nadaljuje)

Delovanje gor. občinskega svéta

Goriški občinski svet se v teh dneh redno sestaja, da bi do konca meseca opravil svoje delo in si potem privoščil nekaj počitnic.

Precej dolgo so svetovalci razpravljali o novem pravilniku in novih taksah za pobiranje in odvažanje smeti. Ker so se o nekaterih predlaganih taksah pojavili pomisleki, a ni bilo mogoče takoj poskrbeti za njih spremembo, je prof. Bratina svetoval, naj bi jih vzeli spet v pretres ob koncu prihodnjega leta, ko bodo že na razpolago podatki, ki bodo jasno pokazali, v kolikšni meri so popravki potrebni. Slovenski svetovalec je bil hkrati mnenja, da so prebivalci že pripravljeni plačevati več, kot so do sedaj, imajo pa pri tem vso pravico zahtevati, da se smeti redno odvažajo.

Občinska uprava se je obvezala, da bo tudi letos prispevala za nakup šolskih knjig in za prevoz otrok v razne šole. Tu pridejo med drugimi v poštev slovenski otroci iz Štmavra, Ločnika in Gradiščute. Nekaterim delavcem in delavkam, ki so bili predlanskim odpuščeni iz tekstilne tovarne pri Sovodnjah ali so ostali začasno brez dela, pa je sklenila podeliti posebno podporo. Gre namreč za skupino, ki ni bila lani v seznamih in ni bila zato takoj deležna denarne pomoči.

Na predlog odbornika za javna dela so svetovalci odobrili nad tri milijone lir za ureditev in opremo laboratorija za fiziko in kemijo na slovenskem liceju in učiteljišču v ulici Croce.

Na dnevnem redu so bile tudi spremembe v občinskem odboru. Na mesto sedanjega župana je bil izvoljen za odbornika za finančne zadeve Giannino Ciuffarin, njegovo mesto kot namestnika pa je prevzel Mario Brancati. Oba pripadata demokrščanski svetovalski skupini.

Za celotni trgovski strok. zavod

V skladu s politiko Slovenske demokratske zveze (SDZ) in potrebami slovenskega strokovnega trgovskega zavoda v Gorici sta prof. Bratina in prof. Bratuž posredovala pri poslancu KD Marocco za priznanje popolnega petletnega učnega tečaja slovenskemu trgovskemu zavodu. Predstavnika SDZ sta poslanca seznanila s potrebami te šole in željami svéta staršev ter upravnega svéta iste šole. Poslanec Marocco je zagotovil svoje zanimanje in ustrezno posredovanje na odgovornih mestih v Rimu.

Novi kanoniki v goriški stolnici

Goriški nadškof msgr. Cocolin je imenoval tri nove člane goriškega stolnega kapitlja. So to msgr. Luigi Cocco, župnik in dekan v Cervignanu, msgr. Bartolomeo Bertotti, župnik Sv. Nikolaja in Pavla v Tržiču ter dr. Italo Brandolin, katehet na italijanskem učiteljišču v Gorici ter kaplan v goriški umobolnici. S temi imenovanji je število članov v goriškem kapitlju spet polno, tako da šteje 12 članov. Med temi sta dva Slovenca, škofijski kancler dr. Rudi Klinec in msgr. Srečko Gregorc, ki pa je že sedem let privezan zaradi mrtvouda na bolniško posteljo.

Kmetje ne bodo klonili

Kljub zagotovilom raznih pristojnih oblasti, da se bo odkup zemljišč zainteresiranih pri gradnji avtoceste Villesse-Gorica in nekaterih sprememb na Tržaški cesti vršil v dogovoru s prizadetimi lastniki, so mnogi štandreški in sovodenjski kmetovalci in mali lastniki zemljišč prejeli od družbe ANAS in pokrajinske uprave dekret o razlastitvi zemljišč.

Tako postopanje grobo žali našega kmeta, ki si je priboril z nemajhnim trudom ta zemljišča.

Spričo takega postopanja so prizadeti kmetovalci takoj poslali pismo na ANAS in v vednost prefekturi, deželni upravi, predsedniku pokrajinske uprave in goriškemu županu, v katerem protestirajo in odločno odklanjajo take nedemokratične postopke. V pismu zahtevajo takojšnje srečanje z odgovornimi predstavniki družbe ANAS, da bi se pred začetkom del dokončno dogovorili in sklenili, koliko, kdaj in kako bodo plačali zemljišča.

V pismu je tudi rečeno, da če ne bodo ugodili zahtevam kmetovalcev pred začetkom del, bodo slednji prisiljeni postopati z vsemi sredstvi v obrambo lastne zemlje.

Tudi direktor Neposrednih obdelovalcev je poslal prefekturi in ANAS pismo s podobnimi zahtevami.

Te dni smo opazili v mestu in okolici lepake Slovenske demokratske zveze iz Gorice in Slovenske skupnosti iz Trsta, ki odklanjajo in obsojajo razlaščanje slovenskih zemljišč, ker so sredstvo za uničevanje narodnostne skupnosti, spreminjajo njen narodnostni značaj, ogrožajo njen ekonomsko-socialni razvoj, povzročajo neprecenljivo moralno škodo, uničujejo malo kmečko posest ter nasprotujejo duhu in načelu republiške ustave, za katero so Slovenci ogromno žrtvovali.

Prav bi bilo, da bi tudi druge politične stranke zavzele tako jasno stališče v obrambo naših kmetov kot sta to storili Slovenska demokratska zveza iz Gorice in Slovenska skupnost iz Trsta.

Govorice in dejstva

V preteklem tednu so nekateri zamejski slovenski časopisi objavili razne novice glede premestitve in imenovanj novih dušnih pastirjev v slovenskih župnijah. Nekateri bralci so se obrnili na naše uredništvo z vprašanjem, koliko je resnice na teh novicah, ker nismo mi nič o tem prinesli.

Tem in drugim pojasnjujemo, da vse pisanje v časopisih sloni le na iskanju goriške kurije, kako bi rešila vprašanje dušne oskrbe v slovenskih župnijah ob novo nastalem položaju zaradi smrti sovodenjskega župnika Vladimirja Komaca in zaradi odhoda števerjanskega župnika Oskarja Simčiča v Rim na nadaljnje teološke študije.

Goriški nadškof te dni išče, kako bi vse to najbolje uredil in vskladil v splošno korist slovenskih vernikov in župnij. Do danes pa ni še sprejel nobenega dokončnega sklepa in ne izdal nobenega dekreta. Zaradi tega je vsako poročanje o novih namestitvah preuranjeno in nestvarno zlasti še tako kot smo ga zasledili v tržaškem slovenskem dnevniku. Kadar bodo padle dokončne odločitve, bomo tudi mi o tem poročali.

Iz tega sledi, da je bilo na seji občinskega svéta v Sovodnjah edino pravilno stališče tisto, katero je zavzel svetovalec Mirko Hmeljak, ki je dejal, da so to le govorice in da občinski svet ne more zaradi tega sprejemati nikake resolucije.

Nov telovadni profesor

Pretekli teden je diplomiral na telesnovzgojni šoli v Rimu Marjan Kranner iz Gorice. Razpravljal je diplomsko tezo o korektivni telovadbi in je dobil 108 točk od 110 možnih. K uspehu mu iskreno čestitamo.

Marjan Kranner je tudi znan smučarski tekmovalec, eden najboljših v deželi. Že lani se je zaradi uspehov na tekmah uvrstil v III. kategorijo (vseh kategorij je sedem in se začnejo od sedme nazaj); letos se je še bolje odrezal, saj je dosegel v smuku II. kategorijo, v veleslalomu pa potrdil tretjo; bil je 8. v smuku na vsedržavnih univerzitetnih tekmah, drugi v smuku na tekmi v Val Gardeni, postal je prvak svoje cone za leto 1971/72 v veleslalomu in slalomu (da naštejemo samo nekaj rezultatov).

Gostovanje moškega pevskega zbora iz Kranja

V nedeljo 16. julija, kakor je bilo javljeno, je nastopil v Števerjanu moški pevski zbor iz Kranja, ki ga vodi Anton Marolt. Da je do tega gostovanja prišlo, je brez dvoma največja zasluga pevcev samih, ki so hoteli priti med zamejske Slovence, ne da bi zahtevali za to kakšno plačilo. Koliko kulturnih skupin v domovini bi jih lahko posnemalo!

Vodstvo zbora je stopilo v stik s števerjansko občinsko upravo, ali bolje rečeno z županom Stanislavom Klanjščkom, ki je nato zaprosil SKPD »F. B. Sedej« za tehnično organizacijo. Tako so na farni praznik sv. Mohorja in Fortunata prišli k nam z lepim programom slovenskih narodnih in umetnih pesmi. Števerjance je zelo razveselilo njih veselje do slovenske pesmi, njih zanos in požrtvovalnost. Treba je vedeti, da sestavljajo zbor sami upokojenci in invalidi. Bil je za vse navzoče to res lep duhovni užitek. Zbor je pred koncertom pozdravil župan S. Klanjšček, ki je izrazil veselje vseh Števerjancev ob takem prijaznem obisku.

Po koncertu sta prireditelja povabila pevce na večerjo. Prišli so tudi predstavniki občinske uprave ter obeh prosvetnih društev »F. B. Sedej« in »Briški grič«. Ob prepevanju in razgovoru so si vsi na koncu zaželeli novega snidenja.

M. T.

Tudi letos bo v Doberdobu slovesno praznovanje

PRAZNIKA MARIJE SNEŽNICE

V soboto 5. avgusta bo ob 9. uri zjutraj sv. maša, zvečer pa ob 21^{h} v Župnijskem domu veseloigra »HODL DE BODL«, ki jo bo uprizorila dramska skupina PD »Štandrež« v režiji A. Pregarca.

V nedeljo 6. avgusta bo pri drugi sv. maši ob 10.30 pridigal misijonar z Mirenskega Gradu, zvečer ob 21. uri pa bo *tradicionalna Marijina procesija*, ki jo bo vodil škofov vikar dr. Lojze Škerl ob sodelovanju domačega cerkvenega pevskega zbora, moškega zbora »Fantje izpod Grmade« in domače godbe.

Po končani slovesnosti bo

TOMBOLA

z bogatimi dobitki ter nagrade za najlepše rože pred domačo hišo. Še posebej so dobrodošli skavti in skavtinje.

Doberdobska mladina se tudi letos veseli praznovanja tradicionalnega praznika Marije Snežnice in vabi k obilni udeležbi tako v soboto 5. kot v nedeljo 6. avgusta

Smrt za Slovence zaslužnega duhovnika

Božidar Tensudern je bil sicer Nemec po rodu in je deloval kot župnik na Vestfalskem v Zahodni Nemčiji, a je bil vse življenje tesno povezan s slovenskimi izseljenci, ki so si na Vestfalskem in Porurju z delom v rudnikih in po tovarnah služili svoj kruh. Iz ljubezni do njih se je naučil slovenskega jezika in ga nenavadno dobro obvladal. Med zadnjo vojno je lajšal tegobe slovenskim izgnancem, ki so jih nacisti pregnali s svojih domov. V znak priznanja ga je ljubljanski škof dr. Anton Bonaventura Jeglič že leta 1928 imenoval za duhovnega svétnika.

Sedaj je prišla vest, da je tudi duhovni světnik Tensudern omahnil sredi dela in odšel k Bogu po plačilo. Pokopali so ga v sredo 26. julija. Pogreba se je udeležil med drugimi tudi vrhovni dušni pastir slovenskih izseljencev msgr. Ignacij Kunstelj, ki ta mesec pomaga pri dušni oskrbi romarjev na Sv. Višarjah.

ZA KMETOVALCE

Poučni izlet rejcev živali

Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo v Trstu priredi, v sodelovanju s pokrajinskim združenjem rejcev živali poučni izlet. Slednji je namenjen kmetovalcem tržaške pokrajine, ki se bavijo z živinorejo. Na izletu, ki bo od vključno 28. do vključno 31. avgusta, si bodo izletniki lahko ogledali najpomembnejše živinorejske obrate pokrajin Trenta, Bocna, Sondria in Verone.

Prijave s predhodnim plačilom kavcije v višini 1.000 lir sprejema Kmetijsko nadzorništvo v ulici Ghega 6 do zasedbe razpoložljivih mest, v vsakem primeru pa najkasneje do 11. avgusta. Udeležencem bo kmetijsko nadzorništvo brezplačno nudilo potne stroške in prenočnino.

„Katoliški glas" v vsako slovensko družino!

Zemlja gre tistemu, ki jo obdeluje

Škofje srednjeameriške države Honduras so na zadnjem zasedanju škofovske konference izjavili, da bodo še naprej podpirali kmečko prebivalstvo, da pride do posesti zemlje, ki jo obdeluje. Škofje so tudi ustanovili posebna vzgojna središča, ki naj dajo kmečki mladini potrebno izobrazbo. Škofje pravijo, da je Bog zemljo ustvaril v korist vseh, zato ni prav, da jo imajo v posesti le nekateri bogatini. V takem primeru je naloga države, da poseže vmes in pomaga kmečkim delavcem, da se uveljavi njihova naravna pravica in pridejo do posesti zemlje.

OBVESTILA

Priprava na jesenske izpite se bo pričela v Alojzijevišču v torek 1. avgusta ob 8.30 zjutraj. Gojenci in drugi, ki imajo ponavljalne izpite, naj pridejo ta dan v zavod, da začnejo s ponavljalnimi lekcijami.

Prosvetni krožek »Rečan« iz Ljes v Beneški Sloveniji priredi v nedeljo 30. julija ob 17^{h} »Festival pesmi iz Nadiških dolin«. Na sporedu bodo samo pesmi, ki še niso bile predstavljene in izvajane.

Š. Z. »Juventina« iz Štandreža bo na športnem igrišču priredilo v dneh od 28. julija do 6. avgusta svojo vsakoletno »šagro«. Na sporedu je mnogo plesa (vsak dan), pa nič kulturnega programa. V soboto 29. julija ob 21. uri bo boksarski nastop med reprezentanco Slovenije in Furlanije-Julijske krajine, v nedeljo 30. julija ob 8.30 pa ocenjevalna avtotekma. Vse dni bo srečolov.

Zanimiva brošura. Dr. Franc Blatnik, ki živi v Sev. Ameriki, je izdal v samozaložbi knjižico na 32 straneh »Kako sem pripravljal atentat na Tita«. Seveda ga ni pripravljal, le obdolžili so ga te namere, zaradi česar je moral mnogo prestati. Kako se je zgodba razvijala in končala, pa boste zvedeli, če boste knjižico prebrali. Cena 100 lir. Knjižica je na voljo tudi na upravi našega lista.

Slov. počitniška kolonija Vincencijeve konference

Dečki se bodo vrnili iz gorske kolonije v Ovaru ta petek dopoldne okrog 11^{h} na železniško postajo v Gorici (prišli bodo z avtobusom).

Otroci z obmorskega letovanja v Nabrežini pa bodo prišli domov v četrtek popoldne okrog 15,30. Pripeljali se bodo na Placuto, oni iz Sovodenj in Doberdoba pa pred občinsko poslopje.

Odhod deklic v Ovaro (hribi) in v Nabrežino (morje) bo v soboto 29. t. m.

Za obmorsko letovanje v Nabrežini naj se otroci iz Gorice in Števerjana zberejo na Placuti do 9,30; tisti iz Doberdoba in Sovodenj pa pred občinskim poslopjem.

Odhod v Ovaro bo ob 15,30 (z avtobusom) izpred železniške postaje v Gorici; tam naj se zberejo vse deklice iz Gorice, Doberdoba, Sovodenj in Števerjana.

Skupni obisk v Ovaro je določen za 13. avgust (z avtobusom); zbirališče bo v Gorici na Travniku pred cerkvijo do 7,30 zjutraj (udeleženci iz Sovodenj in Doberdoba naj čakajo na cesti pred Rupo oziroma v Doberdobu pred občino). Kdor bi se želel udeležiti tega skupnega obiska, naj se prijavi že v soboto 29. t. m.; cena vožnje bo 2.500 lir.

RADIO TRSTA

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15.

Dejstva in mnenja: 14.30 (samo ob delavnikih).

Šport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Spored od 30. julija do 5. avgusta 1972

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 9.45 Liszt: Sonata v h-molu za klavir. 11.15 »Kralj morja«. Dramatizirana zgodba. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Naša gospa. 15.45 Endre Vészi: »Statistika«. Drama. 16.50 Za prijetno popoldne. 18.20 Baletna glasba. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika.

Ponedeljek: 11.35 Opoldne z vami. 14.30 Pregled slov. tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Slavne simfonije. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 20.35 Slovenski razgledi.

Torek: 11.35 Pratika. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.00 Radio Olimpia. 18.15 Umetnost... 18.30 Komorni koncert. 19.10 Veliki detektivi iz kriminalk. 19.20 Za najmlajše: »Rdeča vrtnica«. 20.35 A. Foerster: Gorenjski slavček, opera.

Sreda: 11.35 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.00 Radio Olimpia. 18.15 Umetnost... 19.10 Higiena in zdravje. 19.20 Zbori in folklora. 20.35 Simfonični koncert. 21.10 Za vašo knjižno polico.

Četrtek: 11.35 Slovenski razgledi. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.00 Radio Olimpia. 18.15 Umetnost... 19.10 C. Mortati: Oseba, država in vmesne skupnosti. 19.20 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba. 20.35 F. Bolletdoux: »Čin-čin«. Komedija.

Petek: 11.35 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.00 Radio Olimpia. 18.15 Umetnost... 18.30 Simfonična glasba deželnih skladateljev. 19.10 Na počitnice. 19.20 Zbori in folklora. 20.35 Gospodarstvo in delo. 20.50 Vokalno instrum. koncert.

Sobota: 11.35 Poslušajmo spet. 15.45 Avtoradio. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.00 Radio Olimpia. 18.15 Umetnost... 18.30 Koncertisti naše dežele. 18.50 Orkester proti orkestru. 19.10 Rado Bednarik: Moja srečanja. 19.20 Revija zborovskega petja. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 »Trubadur«. Balada. 21.10 Winterhalterjev orkester.

★

Nova plošča. Iz Argentine smo prejeli 10 komadov plošče »Kje so tiste stezice...« Pesmi izvajajo »Slovenske mladenke«, izdalo in založilo pa jo je Društvo Slovenska pristava v Buenos Airesu. Na prvi strani plošče sta pesmi Draga Šijanca Mrtvi ljubici pod okno (Ko so fantje proti vasi šli) in Oskarja Deva Stoji hartelc zahrajen, na drugi strani pa pesmi Draga Šijanca Dekletova tožba po padlem fantu (Kaj ti je, deklica) ter Domotožje (Šumi, šumi gozd zeleni).

DAROVI

Za Zavod sv. Družine: N. N., Oslavje, 3.000; ga. Dilena 6.000; O. M., Gorica, 10.000; N. N., Gorica, 10.000 lir.

Za svetoivanski Marijin dom v Trstu: v spomin pok. Antonije Kocijančič vd. Karnel so darovali: Marija Bizjak 2.000, družina Žerjal 2.000, Justina Negode 1.500, družina Covani 2.000, Marcela in Štefanija 3.000 lir.

Za cerkev v Bogdancih: Gorenjka 5.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

ZAHVALA

Vsem, ki so z nami sočustvovali in se udeležili pogreba naše drage mame, stare matere in tete

Karoline Pipan vd. Doljak

se lepo zahvaljujemo. Sporočamo obenem, da bo v nedeljo 30. julija ob 18. uri v Samotorci zadušnica ob osmini smrti.

Družine Doljak in vnuki

Samotorca, Salež, Zgonik, Trst, Koper, 24. julija 1972

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: Trgovski 70 lir, osmrtnice 100 lir, k temu dodati 8% davek za registrski urad.

Odgovorni urednik: *msgr. dr. Fr. Močnik*
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo